

Tantárgyi tematika és félévi követelményrendszer

A középkori Magyarország okleveles forrásai (TRO 2008)

Dr. Gulyás László Szabolcs

Féléves tematika:

1. Szóbeliség és írásbeliség a középkori Magyarországon. Narratív és okleveles források.
  2. Az írásbeliség elterjedése a középkori Magyar Királyságban
  3. Az oklevél jellemzői. Az oklevéltan alapfogalmai, szfragisztika, paleográfia.
  4. Az oklevél szövege, belső felépítése.
  5. Az oklevelek kritikai vizsgálatának módszerei, a filológia.
  6. A magyar oklevélanyag a levéltárakban, a MNL OL DL és DF gyűjtemények kialakulása. Forráskiadványok, digitális adatbázisok.
  7. ZH
- 8–9. Az okleveles források keletkezése: kancellária, hiteleshelyek, országos világi és egyházi oklevéladók, helyi és közösségi írásbeliség, magánjogi írásbeliség. Az oklevelek írói.
- 10–11. Jogrendszer a középkori Magyarországon: magán-, dologi-, kötelmi jog és a perjog az oklevelekben.
- 12–14. Az oklevelek típusai: privilégiumok, birtokjogi oklevelek, perjogi iratok, gazdasági és egyéb típusú összeírások, missilisek, stb.

A foglalkozásokon történő részvétel:

- A gyakorlati foglalkozásokon a részvétel kötelező. A félévi hiányzás megengedhető mértéke teljes idejű képzésben a tantárgy heti kontaktóraszámának háromszorosa. Ennek túllépése esetén a félév nem értékelhető (TVSz 8.§ 1.)

Félévi követelmény: kollokvium

Az értékelés módja, ütemezése:

Az értékelés alapja 1 zárthelyi dolgozat (a 6. héten), amely a járványhelyzet függvényében szóban vagy írásban kerül megrendezésre, további feltétel egy beadandó dolgozat (forrásfeltárás) beküldése 2021. november 30-ig a gulyaslsz@freemail.hu email címre. A félévet írásbeli vizsga zárja a vizsgaidőszakban, amelyet azonban egy klasszikus értelemben vett, lábjegyzetelt szemináriumi dolgozattal is ki lehet váltani.

A félévközi ellenőrzések követelményei:

A zárthelyi dolgozat megírása az előre megbeszélte tananyag alapján fog történni. A beadandó(k) témáját a kurzus kezdetekor fogom ismertetni.

Az érdemjegy kialakításának módja:

Az érdemjegy a zárthelyi dolgozat, a beadandó szemináriumi dolgozat, valamint a vizsga (opcionálisan újabb beadandó dolgozat) osztályzatainak számtani átlaga alapján tevődik össze. Amennyiben a három osztályzat közül valamelyik elégtelen, a féléves jegy is elégtelen.

2021. 08. 30.

Dr. Gulyás László Szabolcs főisk. docens sk.

Felhasználható szakirodalom:

- A Magyar Országos Levéltár Mohács előtti gyűjteményének digitális, interneten elérhető adatbázisa. <http://archives.hungaricana.hu/hu/charters/search/>

-A Középkori Magyarország Digitális Könyvtára.

http://mol.arcanum.hu/medieval/opt/a101101.htm?v=pdf&a=start_f

-Középkori oklevelek tömeges digitalizálása (elektronikus dokumentum)

[file:///C:/Users/Dr.%20Guly%C3%A1s%20L%C3%A1szl%C3%B3/Desktop/LET%C3%96LT%C3%89SEK/kozepkori_oklevelek_tomeges_digitalizalasa%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/Dr.%20Guly%C3%A1s%20L%C3%A1szl%C3%B3/Desktop/LET%C3%96LT%C3%89SEK/kozepkori_oklevelek_tomeges_digitalizalasa%20(3).pdf)

-A magyar hivatali írásbeliség fejlődése 1181–1981 (Magyar Herald. Forrásközlő, családtörténeti és címertani évkönyv 1.). Szerk. Kállay István. Budapest, 1984,

-A történelem segédtudományai. Szerk. Bertényi Iván. Bp., 1998. (Oklevéltan, pecsétan, paleográfia és filológia c. fejezetek)

-Az értelmiség Magyarországon a 16–17. században. Szerk. Zombori István. Szeged, 1988.

-Bónis György: Jogtudó értelmiség a Mohács előtti Magyarországon. Bp., 1971.

-Eckhart Ferenc: Magyar alkotmány és jogtörténet. Bp., 2000.

-Érszegi Géza: III. Béla kancelláriai reformjáról. In: Magyar Herald. Forrásközlő, családtörténeti és címertani évkönyv. 1. Bp., 1984., 72–79.

-Font Márta – Fedeles Tamás – Kiss Gergely: Magyarország kormányzati rendszere (1000–1526). Pécs, 2007.

-Gulyás László Szabolcs: Literátus szerepek – literátus egzisztenciák. Középkor végi írástudók a rurális térben. In: Mindenki vágyik a tudásra, de az árát senki sem akarja megadni. Az oktatás finansziális háttere és haszna a középkorban és a korai újkorban. Szerk. Haraszti Szabó Péter – Kelényi Borbála – Simon Zsolt. Bp., 2019. 15–37., 2019.

https://www.academia.edu/43031986/Liter%C3%A1tus_szerepek_liter%C3%A1tus_egzisztenci%C3%A1k_K%C3%B6z%C3%A9pkor_v%C3%A9gi_%C3%ADr%C3%A1stud%C3%B3k_a_rur%C3%A1lis_t%C3%A9rben_Roles_of_Literates_Substences_of_Literates_Scribes_in_Rural_Space_at_the_End_of_The_Middle_Ages

-Gulyás László Szabolcs A mezővárosi ingatlanforgalom szokásjoga a 14–16. századi Zemplén megyében és környékén. Történelmi Szemle 58 (2016) 1. sz. 23-61.

https://www.academia.edu/25082239/A_mez%C5%91v%C3%A1rosi_ingatlanforgalom_szok%C3%A1sjoga_a_14_16_sz%C3%A1zadi_Zempl%C3%A9n_megy%C3%A9ben_%C3%A9s_k%C3%B6rny%C3%A9k%C3%A9n_The_Customary_Law_of_Real_Estate_Trade_in_Market_Towns_in_the_14th_to_16th_Centuries_The_Case_of_Zempl%C3%A9n_County_and_its_Region

-Jakó Zsigmond – Radu Manulescu: A latin írás története. Bp., 1987.

-Köblös József: Az egyházi középréteg Mátyás és a Jagellók korában. Budapest, 1994.

- Középkori leveleink 1541-ig (Régi Magyar Levelestár 1.). Szerk. Papp Lajos – Hegedűs Attila. Budapest, 1991.
- Kubinyi András: Királyi kancellária és udvari kápolna Magyarországon a XII. század közepén. In: Uő.: Főpapok, egyházi intézmények és vallásosság a középkori Magyarországon. (METEM könyvek 22.), Bp., 1997., 7–67.
- Kubinyi András: Polgári értelmiség és hivatalnokrétege Budán és Pesten a Hunyadi- és Jagelló-korban. Levéltári Közlemények 39. (1968) 205–231.
https://library.hungaricana.hu/hu/view/LeveletariKozlemenyek_39/?pg=214&layout=s
- Kumorovitz L. Bernát: A magyar pecséthasználat története a középkorban. (A Magyar Nemzeti Múzeum Művelődéstörténeti Kiadványa). Bp., 1993.
- Loca credibilia. Hiteleshelyek a középkori Magyarországon (Egyháztörténeti tanulmányok a pécsi egyházmegye történetéből 4.). Szerk. Fedeles Tamás – Bilkei Irén. Pécs, 2009.
- Rubicon 2009/11. sz. Középkor (Érszegi Géza írása az oklevéltanról)
- Solymosi László: Írásbeliség és társadalom az Árpád-korban. Bp., 2006.
- Solymosi László: A bencés konventek hiteleshelyi oklevéladásának kezdetei. In: Mons Sacer 996-1996. Pannonhalma 1000 éve. I. Szerk. Takács Imre. Pannonhalma, 1996. 481–498.
- Solymosi László: Anyanyelv és jogi írásbeliség a középkori Magyarországon. Történelmi Szemle 53 (2011) 479–501.
- Szende Katalin: A magyar városi írásbeliség kezdetei In: Arcana tabularii. Tanulmányok Solymosi László tiszteletére I–II. Szerk. Bárány Attila – Dreska Gábor – Szovák Kornél. Budapest – Debrecen, 2014. I. 435–458.
https://www.academia.edu/10145216/A_magyar_v%C3%A1rosi_%C3%ADrasbelis%C3%A9g_kezdetei_The_beginnings_of_urban_literacy_in_Hungary_In_Arcana_tabularii_Tanulm%C3%A1nyok_Solymosi_L%C3%A1szl%C3%B3_tisztelet%C3%A9re_Szerk_B%C3%A1r%C3%A1ny_Attila_Dreska_G%C3%A1bor_Szov%C3%A1k_Korn%C3%A9l_Budapest_Debrecen_n_p_2014_435_458
- Szende Katalin – Majorossy Judit: Libri civitatum. Város könyvek a középkori Magyar Királyság közigazgatásában. In: Tiszteletkőr. Történeti tanulmányok Draskóczy István egyetemi tanár 60. születésnapjára. Szerk. Mikó Gábor – Péterfi Bence – Vadas András. Budapest, 2012. 319–330.
https://www.academia.edu/5004253/Libri_civitatum_V%C3%A1ros_k%C3%B6nyvek_a_k%C3%B6z%C3%A9pkori_Magyar_Kir%C3%A1lys%C3%A1g_k%C3%B6zigazgat%C3%A1s%C3%A1ban
- Szentpétery Imre: Chronologia. Bp., 1923.
- Szentpétery Imre: Magyar Oklevéltan. (A Magyar Történettudomány Kézikönyve II/3.). Bp., 1930. (Utánnomás: 1995.)
- Tringli István: Középkori oklevelek kiadásának problémái. Fons 7 (2000) 7–40.
http://epa.oszk.hu/03300/03304/00019/pdf/EPA03304_fons_2000_01_007-040.pdf
- 700 éves a közjegyzőség Magyarországon (Studia notarialia Hungarica 9.). Szerk. Rokolya Gábor. Budapest, 2008,